

izborno pravilno slovenski pisal in govoril in to posebno rad, ter tako marsiktero slovensko pokveko, ki se materinščine sramuje in jo po mogočnosti zatira, na sramoto stavljala. Ves vnet za duševni napredek uboega slov. národa je tudi v odboru društva sv. Mohora neutrudljivo delal in pomagal, da se je lepi namen tega društva tako vspešno dosegal.

Bodi toraj blagemu možu v „Gospodarju“ očiten spominek shranjen!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svetli cesar so se s cesarico dné 11. t. m. nenadoma iz lova v Pardubicah podali bili v Prago. Kakor bi trenil, je bilo mesto razsvetljeno, ko sta se cesar in cesarica med 6. in 7. uri na večer v kraljevi grad Hradčin peljala. Z navdušenimi „slava“ klici je mnogobrojno ljudstvo povsod spremljevalo cesarja in cesarico. Bolj pa ko je česki narod nenadnega kraljevega pohoda v zlati Pragi vesel, bolj kisló se držé ustavaki, zagrizeni nasprotniki Slovanov sploh in še posebno vrlih Čehov, ki nočejo po nobeni ceni plesati po ustavaški piščalki. Do vrha je pa ustavakom in nemčurjem priklopela jeza in osupnjenost, ko so čuli, kar se je ob tej priliki v kraljevi Pragi govorilo. Svetla cesarica se je županu praškemu, g. Huležu, prav srčno zahvalila za sijajni sprejem in posebno še za to, da so bili cesar meseca sept. t. l. tako navdušeno in veličastno na Českem sprejeti, kar je cesarico v daljnih krajih pristrčno razveselilo. Pristavila je visoka gospá, kako močno da ji na Českem in posebno v častiti Pragi ugaja in da upa, skoro se povrne v Prago. — Blizo enako so odgovorili svetli cesar županu, pristavši, da le obžalujejo, da ne morejo zdaj dalje časa v Pragi se muditi, da pa menijo skoro zopet priti in to na dalje časa.

Nad vsem tem obšel je smrten strah vladne kroge in ustavake in to tim bolj, ker tudi druge prikazni naznanjajo velike spremembe v ministerstvu, zaupljivi celó pravijo, da tudi — v notranji sistemi, kar pa še menda tako blizo ni. Trije pglavitni uzroki so, ki pospešujejo konec sedanjemu ministerstvu in gladijo pot — federalizmu. Prvi uzrok je velika gospodarska nezgoda. Takraj in onkraj Litave velik deficit v državnih proračunih, dan na dan večje zastajanje trgovine in obrtnije (na Dunaju je pri nastopu zime naenkrat te dni 1300 delalcev ves zaslužek zgubilo ter mora policija vedno pripravljena biti na silovite dogodke), pri vsem tem pa nikjer pravega zaupanja, povsod stokanje pod velikimi dačnimi bremení.

Drugi uzrok je razpor med mogočnim ministrom vnanjih zadev, grofom Andrassy-om in med ministroma trgovine in financ. Vsled poto-

vanja cesarjevega v Petrograd na Ruskem povrnolo se je starodavno prijateljstvo med Avstrijo in Rusijo. Nasledek tega je bil, da je ruska vlada z našo v dogovor stopila zastran colne polajšave na rusko-avstrijski meji, ter je dovolila Avstriji toliko haska, kakor nobeni drugi državi. Minister Andrassy podpiral je stvar na vso moč, ker vidi v prijateljstvu z Rusijo velik dobiček ne le za avstrijsko-ogersko trgovino, marveč tudi za magjarsko politiko v podunavskih turskih pokrajinah. Po pol letnem dogovarjanju z rusko vlado je pa naenkrat navstala nevarnost, da se vse razbije, in tega sta kriva omenjena ministra, posebno pa trgovinski, ker tirja od ruske vlade kot pogoj colni pogodbi, da se obveže ob določenem času izdelati železnici do Tomaževa in Novosielice, kder se stikate s progama avstr. železnic. Rusija sicer hoče prikleniti železnici z avstrijskimi, toda siliti se ne da gledé časa. — Andrassy tirja v odločnem pismu do obeh ministerskih tovarišev, da naj odjenjata od pretiranih tirjatev in se zadovoljita s ponodbami ruske vlade. — Najhujše pri tej stvari je, da so se te praske najpred v „N. fr. Pr.“, potem po vseh drugih novinah na veliki zvon obesile. — Tretji uzrok, da se je sedanje ministerstvo zmajalo, je slednjič razžaljenje Poljakov, kar je za vsako vlado nevarno. V odboru za pretresovanje drž. proračuna je namreč s privoljenjem ministra Stremayra in vodje ustavakov, dra. Herbstá, z veliko večino sprejeta resolucija proti dež. šolskemu svétu v Galiciji, ki ima pravice, kakor nijeden drugi ne, da samostalno, brez ministerskega vtikanja, upravo šolskih zadev izvršuje. Ne zadovoljneži so se skrili za vlado in ustavake, ki itak samostalnosti v nobeni deželi ne trpijo, in tako je prišlo do resolucije, ki je Poljake razkačila. — Vse to in pa krepko obnašanje česke opozicije pomenja bližnji konec ustavaške gloriole.

Vnanje države. Pri volitvah v drž. zbor na Italijanskem dobila je vlada sicer večino za se, pa voljenih je posebno po Neapolitanskem mnogo avtonomistov, t. j. prijateljev deželne samouprave, ki ne trpi sedanjega centralizma. Rudečkarji so tudi zadovoljni, ker so na več krajih zmagali; v Rimu je celó na dveh mestih Garibaldi z ogromno večino zvoljen! — Cerkvi udani katoličani niso šli volit.

Karlisti na Španskem so se pri trdnjavi Irun morali republikancem umakniti, ker je bilo teh veliko več. Na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Zdaj ko so se oddelki kraljeve armade združili, začeli so napadni boj (ofenzivo) proti republikancem. — Kraljev brat Alfonzo je bajé na Španskem ostal.

Iz Ruskega prihaja čuden glas, da so zalezli grozno zaroto, segajočo v najvišje kroge, ter je že kakih 3000 ljudi, med njimi mnogo gospá, zaprtih. Nekoliko dvomljiva je pa stvar zato, ker gredó te novice skoz Berolin v angleške liste.